श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल–२०१६

कक्षा - शास्त्री-२ (Sem_4)	प्रश्नपत्र-७	गुणाः - ७०
विषयः - पौरोहित्यम्	CE 2.4.7	समयः - ०३:०० तः ०६:००
दिनाङ्कः - २५-०४-२०१६		सन्दर्भग्रन्थः - संस्कारभास्कर

युनिट-१

प्रश्नः -१ निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भ व्याख्या विधेया । **०८**

(१) गर्भं धेहि सीनिवाली गर्भं धेहि पृथुष्टके ।
गर्भं तेऽश्विनौ देवा वाधता पुष्करस्त्रजौ ॥

(२) स्त्रीशूद्रश्यपचश्चैव जातकर्मणि वाप्यथ ।
आम श्राद्धं सदा कुर्याद्विधिना पार्वणेन तु ॥

(३) तदुगोजेन श्रेष्ठेन कार्याः पुंसवनादयः ।
दीक्षांते दीक्षितो भर्ता जात कृत्यादिकं चरेत् ॥

प्रश्नः -२ एकस्मिन् विषये विस्तरेण लिखत । **०८**

(१) गर्भाधानसंस्कारः । *(२) जातकर्मप्रयोगः ।*

प्रश्नः -३ द्वयोः टिप्पणी कार्या । **०४**

(१) अक्षरारंभप्रयोगः । *(२) विद्यारंभप्रयोगः ।*

(३) अनुपनीतधर्माः । *(३) वर्धापनप्रयोगः ।*

प्रश्नः -४ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत । **०५**

(१) गर्भीणीपतिना किं किं न कर्तव्यम् ?

(२) सूतिकागृहनिर्माणप्रकारः कः ?

(३) गर्भीण्याः के धर्माः ?

(४) शीघ्रप्रसवोपायः कः ?

(५) पुत्रजातमिति श्रुत्वा पिता किं कुर्यात् ?

(६) कदा जातकस्य मुखदर्शनं न कर्तव्यम् ?

(७) सूतके कदा विधीयते ?

युनिट-२

प्रश्नः -५ निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भ व्याख्या कार्या । **०८**

(१) प्रशस्ता प्रतिपत्कृष्णे कदाचिछुभरो विधौ ।
चंद्रे बलयुते लग्ने वर्षाणायति लंघनम् ॥

(२) गुरुशुक्रबुधानां तु वाराः श्रेष्ठतमाः स्मृताः ।
अभमसोमवारस्तु सूर्यवारस्तु मध्यमः ॥

(३) पितुसूर्यबलं श्रेष्ठम् शाखावर्णेशयोर्बटोः ।

सर्वेषां गुरु चन्द्रर्क्ष, बलं श्रेष्ठं व्रतादिषु ॥

प्रश्नः -६ एकस्मिन् विषये विस्तरेण वर्णनं कुरुत । **०८**

(१) ग्रहणभूकंपे निर्णयः । *(२) मण्डपमानादि विचारः ।*

प्रश्नः -७ एका टिप्पणी लेख्या । **०२**

(१) नक्षत्रनिर्णयः । *(२) योगनिर्णयः ।*

प्रश्नः -८ लघूत्तरप्रश्नानां द्वयोरूत्तराणि लिखत । **०२**

(१) विद्यारंभे केषां पूजनं कर्तव्यम् ?

(२) विद्यारंभः कस्मिन् वर्षे कर्तव्यः ?

(३) 'उपनयनमिति' किम् ?

(४) कुत्र जन्ममासं वर्जयेत् ?

युनिट-३

प्रश्नः -९ कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भ अर्थं लिखत । **०८**

(१) कार्पासक्षौमगोपालशणवल्कतृणादिकं ।

यथा संभवतो धार्यमुपवीतं द्विजातिभि ॥

(२) शुचौदेशे शुचिः सूत्रं संहताङ्गुलिमूलके ।

आवेक्ष्यषण्णवत्याातत् त्रिगुणी कृत यत्नतः ॥

(३) यज्ञोपवितं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।

आयुष्यमग्रम्प्रति मुञ्च शुभ्र यज्ञोपवितं बलमस्तु तेजः ॥

प्रश्नः -१० एकस्मिन् विषये विस्तरेण वर्णनं कुरुत । **०८**

(१) यज्ञोपवितप्रयोगः । *(२) यज्ञोपवितसंस्कारे दण्डविचारः ।*

प्रश्नः -११ निम्नदत्तानां द्वयोः टिप्पणी कार्या । **०४**

(१) ब्रह्मचारीणां नियमाः । *(२) भिक्षाचर्यचरणम् ।*

(३) स्मृतिनियमाः । *(४) आशीर्वादमन्त्राः ।*

प्रश्नः -१२ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत । **०५**

(१) ब्राह्मणस्योपनयनं कदा कर्तव्यम् ?

(२) स्वस्तिवाचनस्य एकं मंत्रं लिखत ।

(३) मुखमार्जनमन्त्रेषु एकं लिखत ।

(४) भस्मलेपने कः मन्त्रः ?

(५) अभिवादनं प्रतिपाद्यताम् ?

(६) ब्रह्मचारिणे उपदेशाय कः मन्त्रः ?

(७) यज्ञोपवितप्रक्षालने कः मन्त्रः ?